

Олн-амтна хувин төлө коммунизмин Тосхлтин сә хяадж

Эрк биш орулдж бгдг тавциг боли МТС-н кбдлмшин тогнатуроплат бгдгиг уурулхин тускар, селанә эдл-ахун хот-хол белдлгәнә шин диг дарана, унин боли условийн тускар КПСС-н Центральн Комитетин июньск Пленум тогнвр авб. Коммунистическ партин цуг наатк шиндврмүд-дәнә адл КПСС-н ЦК-н июньск Пленумин эн токтаврт олт-амтнә Ундсн сәани тускар, колхозн тосхлтин цаарандк делгрлтин тускар ивтркяггяр келгддженә. Коммунистическ тосхлтин эрки тәрмүдт эн токтавр сән хәрү бгчәнә.

Омннь бәәсн белдлгәнә системиг сольх цаг юнъгад ода ирв? Хамгин түрүн болдж, колхозн тосхлт улм батрад, селанә эдл-ахун производств бсәд, МТС-н бүрдәмдигч оньгдарулдж, машинә техникиг колхозмүдт бгсн учрар, деревьд йилгәнә ик хуврлт болв. МТС-мүд эврәнн машиндәрн колхозн производствиг теткд цагт, машин-тракторн станцисн кбдлмшин төлө натуроплат бгдг диг-дарагяр колхозмүд эврәнн хот-хоолин икнъкинъ государствд орулдж бгдг билә. Болв ода, техник цуггяр колхозн эврә болсна хбдн, натуроплат бгдгиг уурулх төр босв.

Нег бийәрнә болхла, мана орн-нутгт тохнсьн белдлгәнә дамшлт олт-зүсн янзсарн йилггдг билә. Селанә эдл-ахун хот-хоолиг эрк-биш орулдж бгдг тавцин боли натуроплатин, хулддж авлгәнә боли контрактацин диг-дарагяр государств авчала. Эн ним ик систем кесг дуту-дундста болдж түрәггәд, дала болсн мбнъгнә боли куч-кблснә гару керглад бәәв.

1958 джиләс авн экләд селанә эдл-ахун хот-хоолин государствн белдлгиг зуг хулддж авлгәнә диг-дарагяр кесн чик гидж Центральн Комитетин Пленум тоолв. Государствиг селанә эдл-ахун хот-хоолар тетклгнд колхоз-мүдин орлцлгәнә кирцәгннә икәр йилгхин кергт, государствн хулддж авчах гол хот-хоолин, онцар болхла, буудг болднц, мах ус, ноос боли хулддж авлгәнә кемдәгннә цаарандн чигн гектар газрин тоогнн принципәр кехмн. Болв энүг колхозмүд хулдлгиг бас чигн икәр йилггдн, селанә эдл-ахун йилггсн специализацла ирлцулдж кехмн.

Селанә эдл-ахун хот-хол гаргылгиг элвджүлхин боли белдхн төлә теднд экономическ улта унинь диглдж авлгн ик чинртә төр. Тегәд чигн, селанә эдл-ахун хот-хоолин омннь бәәсн унинь диглдж, омннь бәәсн олт-зүсн унәс, кесг дундин, туунәс йилгән чидл тату колхозмүд түрджәсинь уурулдж, нег ун тал орх кергтә гидж ЦК-н Пленум тоолв. Орн-нутгин он болгәнә газр-усна боли экономическ бәәдлгиг тоолдж, йилггдн эн унис ирлцүлх кергтә. Эн ун чик боли бат болх збвтә, болв джил болгәнә бәәдләс боли урггәс иш-

тәггяр хәсгәд эс гидж немгәдлж сольгәд чигн бәәхмн. Иим ун государствд чигн, колхозмүдт боли колхозникуд чигн олзта болх збвтә.

Иим бәәдлггяр государствн белдлгиг нег янзггяр кех боли селанә эдл-ахун продукцияг нег унд орулх збвтә болв. Партин боли правительствин кеджәх эн аггү ик кергүд күүсн хбдн, колхозн тосхлт улм икәр батрдж, буула гаргылгәнә боли селанә эдл-ахун нань чигн галдан хот-хол элвджәхин цуг эв-аргннә белтх збвтә. Хот хол улм элвджәд тедн кимдрх дутман, олн-амтнә бәәдл бмкнәсн икар ясрдж, коммунистическ обществин олтн сә хәәлгәнә төлө кеджәх тусинь улм сәанәр тедн медх збвтә.

Эрк биш орулдж бгдг тавциг боли натуроплат бгдгиг уурулад, белдлгәнә условий-иг боли селанә эдл-ахун хот-хоолин унис сольггн, тер мег селанә эдл ахун машиндин боли горючин унис багьруллгн, промышленн предприятисн коллективсн бмн, тер догр селанә эдл ахун машинд тосхлгәнә кбдлчрин омн шин төрмүд тәвжәнә. Селанә эдл-ахунд болвчин тер мег промышленностьд болвчин техникеск прогрессин төлө, хуучн техникиг бдәән, улм ик гарцта шин техникәр сольхин төлө ноолдлгн ик чинр зүүдженә. Куч-кблснә производительностиг тасрхан уга бддлүлгн боли единиц продукция гаргылгәнә унис багьруллгн—эн эрки таалн болджана. Тегәд чигн, шин конструкта машинд боли механизмс улм икәр колхозмүдт гарггд бгдгиг—советск промышленностин кбдлчрин эрки төрн болх збвтә.

Колхозин производствд ирх збвтә машинд, механизмс боли талдан промышленн эд-таврн унис багьрулхн төлә зүклгн йилгән чинр зуухн. Урдн, селанә эдл-ахун техник МТС-д бәәггәд, государствн болдж тоолгдг цагт, трактор боли комбайн кедү күрдгнн колхозникуд кергтан авлго билә. Ода тинм биш. Промышленностиц гарггдлжәх селанә эдл-ахун машиндин ик зууггәнн гол эләчнә ода колхозмүд болдж гарчана. Колхозмүд джил ирвәс улм икәр запасной әнъгс, горюч, минеральн удобрень

боли оборудовань авх збвтә. Тер учрар бгдгә дагт эн продукция бийсиннә унинь багьруллгн боли улу гару гардиг хәсггн эрки чинр зүүдженә.

Селанә эдл ахун машинд, авлгәнә автомобильмүдт, теднә запасной әнъгс, нефтепродукта, минеральн удобреннә колхозмүдт боли ясврнн техникеск станцет, тер мег колхозмүдт кергтә концентрировани хотд нег зүсн ун гаргылгн эрк биш чинртә боли кергтә болджихин тускар КПСС-н ЦК-н июньск Пленумд кесн докладтан Н. С. Хрущев заасмн. „Селанә эдл-ахун машинд боли талдан промышленн издленид государствн нег ун гарггх төр тәвхлә, зураггяр кбдлг мана эдл-ахун органсиг, промышленн предприятисн гарлачнриг селанә эдл-ахун производствд кергтә тоот селанә эдл-ахун машиндин боли талдан издлелинн унинь багьрулхн боли чинринь бддлүлхн төлө ноолдг болггх“,—гнж Н. С. Хрущев келсн.

Ода, орн-нутг тәрәнә урггц делгү хурадлж цагла, ганцн трактормүдин, комбайнмүдин, косилксин, жатксин, копительмүдин боли нань чигн селанә эдл-ахун техникиг кимдрүллгәнә төлө зүтклгн ик чинр зүүджәх деерән, бас эн техникиг гаргылгәнә зүра күүцәлгн боли одх газурнн эн техникиг цагланн йовуллгнн ик чинртә төр. Мана гундлд шин техник гаргылгәнә зураггән күүцәлго, колхозмүдт боли совхозмүдт эн техникиг цагланн күрглго бәәх предприятис манд ода бийнн багь биш.

Обрхн джилмүдәс мана машин тосхачнр селанә эдл-ахун производствин комплексн механизацид шин 680 боли урдн бәәсн 150 машиндиг хуврулдж, шинрулдж кедж дасх збвтә. Эн тоот селанә эдл-ахун машин тосхлгәнә предприятисн коллективс болггнд, кбдлмшч болггнд, инженер боли техник болггнд ик билглгч ик эв арг бгчәнә.

Селанә эдл-ахун цаарандк бслт цуг зүсн болггн удобреннә олзлггиг збвәр икдүлггар неквр тәвх. Минеральн удобреннә гаргылгиг икдүлггәнә төр йилгән хурцар тәвгддженә. Мана орн-нутг ик гидж сырьен кбрнъгтә. Минеральн удобреннә гаргылгиг аггү икәр делгрүллгн эн кбрнъгиг сәәнәр олзлх арг бгх.

Селанә эдл-ахун хот хоолин унис боли белдлгәнә диг-даргг сольггәнә тускар партин боли правительствин тәвсн төр цуг советск олн-амтнд икәр таасгв. КПСС-н XX-гч хургин туудлгч шиндврмүд даран дан күүцәлдж йовкинн, орн-нутгин экономикиг цаарандн бсхкин боли олн-амтнә бәәдл джиргблиг ясрулхн төлө коммунистическ партин цуцрлт угаггяр кедг килмдиг, мана орн-нутгт күүцлгггяр коммунизм тосхлгәнә әвршго гол ундсн болгч—кбдлмшч классин боли крестьянствин нициг батлджинн советск олн-амтн цугтнн уунәс үздженә.

Н. ПОЛЯКОВ.

Т. Г. Шевченко нертә Киевск госуниверситетин обсерваториян отделн гардч В. К. Дрофа Газрин гурвагч искусствени дахилин сигнал авчана.